

Võrgutasu pikaajaline visioon – Elektrilevi OÜ

13.03.2020

- avaliku konsultatsiooni 1. vooru tagasiside, ettepanekud, küsimused, vastused
- avaliku konsultatsiooni 2. vooru tagasiside, ettepanekud, küsimused, vastused on toodud alates 16 lk-st

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
---	-----------------------------------

<p>Saadan seoses Elektrilevi OÜ plaaniga muuta madalpingel üle 63 A tasude struktuuri (mitte rakendada alajaamas ja liinil liitunud klientidele erinevaid võrgutasusid) järgmise küsimuse – milline tariifstruktuur alles jäetakse? Kas nn alajaama oma, kus on ka kilovatipõhine võimsustasu, või nn liini tasud, kus kilovatipõhist võimsustasu ei ole? Kui alles jäetakse nn alajaama struktuur, siis miks seda eelistatakse väheke lihtsamale struktuurile?</p>	<p>Kavakohaselt jäävad mõlemad valikud alles, kuid puuduvad liitumispunkti asukohast tulenevad piirangud nende valimiseks. Kui praegu saab alajaamas olev klient valida pakette liini hinnakirjast (ehk A-põhist paketti), siis liinil oleval kliendil vastupidine (ehk kW-põhine) valik puudub. Hinnakirjade ühendamise on kõigile üle 63 A klientidele valikus A-põhine pakett, kasutusvõimsusega pakett ja praegune nn valikpakett.</p> <p>Paketi valik ei peaks olema sõltuvas liitumispunkti asukohast võrgus, vaid sellest, millises mahus ja kui tõhusalt võrguühendust kasutatakse. Soovime konkreetse muudatuse kujundada selliselt, et kasutusvõimsusega pakett sobiks kasutamiseks suuremale ja tõhusamalt võrguühendust kasutavale kliendile ja A-põhise valiku kasutajateks oleksid keskmisest vähesema mahuga võrguühenduse kasutajad.</p>
---	--

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	2019. aastast rakendatud valikpaketi osas suure tarbimisega ja võrguühenduse tõhusale kasutajale muudatusi püsikomponentide suhtes ei kavandata. Täiendus võib siin puudutada tipuaja hinna sisseviimist paketti.
<p>Majanduskomisjoni esimees Sven Sester ütles, et suurtarbijate võrgutasud on Eestis Euroopa Liidu keskmisest kallimad ja nende alandamine võiks olla edaspidi mõttekoht.</p> <p>Elektrilevi sõnul on ettevõtte eesmärk tasakaal võrguteenuse mõistliku kvaliteedi ja hinna vahel.</p> <p>Pressiteate täistekst: https://www.riigikogu.ee/pressiteated/majanduskomisjon-et-et/majanduskomisjon-sai-ulevaate-elektrilevi-vorguteenuse-tookindlusest/</p>	Elektrilevi toetab suurtarbijate võrguteenuse hinna langetamise mõtet ja märgib samas, et võrguteenuse hinna kujundamise juures tuleb järgida kulupõhisust ja tasakaalu. Liikumine kulupõhisema hinna suunas võimaldab suurtarbijate hinda langetada ja senisest enam hakkavad võrguteenuse eest tasuma võrgust elektrit mitte tarbivad või väga väikese tarbimisega kliendid.
<p>Kõigepealt soovime Elektrilevi tunnustada, et te sellise visiooni avaldasite. /.../ Meie hinnangul on visioonist välja jäänud kuus väga olulist võrguteenuse sisu ning hinnataset mõjutavat teemat, millest kõik mõjutavad võrgutasude suurust ja struktuuri /.../. Need teemad on järgmised:</p>	
<p>1. Elektri salvestamine: Milliste võrguteenuse arvestuse muudatuste kaudu ning millise ajagraafikuga muudetakse võrgust võetud elektri salvestamine ja tagasi võrku andmine Eestis majanduslikult otstarbekaks?</p>	<p>Elektrilevi lähtub kehtivast regulatsioonist. Võrguteenuse osutamine Elektrilevi võrgus toimub kõigile turuosalistele või turuosaliste gruppidele samadel alustel.</p> <p>Kui salvestusüksus hakkab omama eraldi võrguühendust, siis võrgutasud rakendatakse teiste võrguühenduse kasutajatega samadel alustel.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>2. Standardist kõrgema kvaliteediga võrguteenus: Kas Elektrilevi kavatseb ise olla kliendi nõutud kvaliteediga võrguteenuse osutaja või piiritleb Elektrilevi ennast standardkvaliteediga teenuse osutajaks ning jätab kõrgema kvaliteediga teenuse teenuste osutajatele?</p>	<p>Reguleeritud võrguteenuse hinna raames on Elektrilevi standardse võrguteenuse pakkuja vastavalt õigusaktiga määratud tingimustele. Turuosaliste gruppidele, kellele on vajalik kõrgem varustuskindlus, pakub Elektrilevi eraldi teenust, mis osaleb konkurentsiturul (koos teiste pakkujatega)</p>
<p>3. Standardist madalama kvaliteediga võrguteenuse osutamise tulevik: On tarbimiskohti, kus osutatava võrguteenuse kvaliteet on praegu osutunud nõuetest madalamaks. Milline on põhimõtteline plaan kvaliteediväljakutsetega tegelemisel [nt millises ulatuses ebakvaliteetset teenust loetakse normaalseks ning millise ajakava alusel kõrvaldatakse normaalset kõrvalekallet ületav osa]? Elektrilevi visioonist sõltub teiste turuosaliste poolt tarbijatele ning Elektrilevile pakutavate teenuste potentsiaal.</p>	<p>Elektrilevi lähtub võrguteenuse osutamisel kehtivast regulatsioonist ja kõikidele tarbijatele peab olema tagatud sellele vastav teenuse kvaliteet. Järjepidevate investeeringute ja hooldusega muudame elektrivõrku üha töökindlamaks. Meie eesmärk on 2023. aastaks 77 protsenti kogu võrgust ilmastikukindlale tasemele viia. Osutatav võrguteenus on 99,8% liitumispunktides standardikohane. Ülejäänud 0,2% liitumispunktidega seonduv võrk korrastatakse kaasnevalt madalpingeliinide korrapärase uuendamise ja ilmastikukindlaks ehitamise käigus (paljasjuhtme asendamine maakaabliga või ripkkeerdkaabliga) hiljemalt aastaks 2030.</p>
<p>4. Energiaühistute mõju: Kuidas näeb Elektrilevi energiaühistute arengut ja kuidas Elektrilevi näeb ette koostööd energiaühistutega? Milline saab olema mõju võrguettevõtjale?</p>	<p>Elektrilevi lähtub kehtivast regulatsioonist. Võrguteenuse osutamine Elektrilevi võrgus toimub turuosalistele või turuosaliste gruppidele samadel alustel. Elektrilevi vastutab võrguteenuse osutamise eest võrgus kuni liitumispunktini. Kui liitumispunkti järgselt toimub ühine tegutsemine (nt korteriühistu kortermajas või praegused aiandusühistud), siis liitumispunktis rakenduvad võrgutasud vastavalt üldistele tingimustele.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>5. Elektri mõõtmine korterelamutes: Kas korterelamutes jääb endiselt kehtima erand, et ainult seal teostab võrguettevõtja tarbija soovil elektri mõõtmist ka alam-mõõtepunktide kaupa, või on kava anda see vabaturu teenuseks?</p>	<p>Elektri mõõtmises kortermajades Elektrilevi muudatusi ei kavanda. Kortermajade puhul jääb alles kaks olemasolevat varianti: 1. võrgutasud rakendatakse kortermaja liitumispunkti võrgulepingu alusel võrguühendusele tervikuna (nn ühisost), kus ühistu või muu isik korraldab seejärel (vajadusel) korteripõhise mõõtmise ja arveldamise; 2. lisaks kortermaja üldisele võrgulepingule sõlmitakse võrguleping iga kortermaja korteri ostjaga ning edastatud elektrienergia kogused mõõdetakse ja arveldatakse Elektrilevi poolt korterite lõikes.</p> <p>Mõlemad variandid on väga laialdaselt ja pikka aega kasutusel olnud ja kumbagi neist ei saa nimetada erandiks.</p>
<p>6. Võrguinvesteeringuid asendavate teenuste kasutamine: Kuidas Elektrilevi hakkab enne võrgu võimsust lisavate investeeringute tegemist kasutama turuteste, mille eesmärk on leida odavamaid lahendusi ka tarbimise juhtimise või lokaalse tootmise õige paigutamise abil?</p>	<p>Elektrilevi jälgib pidevalt paindlikkusteenuste arengut ning osaleb ka aktiivselt koostööprojektides selliste teenuste arendamiseks, eesmärgiga neid igapäevases võrguteenuse tagamises rakendada. Täna hetkel puudub Eestis aktiivne paindlikkusteenuste turg, kuid selle tekkimisel planeerime nende rakendamist.</p>
<p>Täna huvitava ülevaate eest Elektrilevi tegevustest. Ainus küsimus mis jäi oli Elektrilevi idee motiveerida tarbijaid kasutama energiat väljaspool võrgu „tipptundi“. Minu arvates ettevõtetele kes töötavad 24/7</p>	<p>Optimeerimaks ühiskondlikult olulise ressursi ehk võrguteenuse kasutamist, on üldpõhimõttena</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>tuleks läheneda teistmoodi kui tavatarbijatele kuna nende ettevõtete tarbimine on kogu ööpäeva ulatuses stabiilne.</p>	<p>mõistlik kõikidele kasutajatele anda signaal suurema efektiivsuse suunas liikumiseks. Seega ka 24/7 töötavad ettevõtted peaksid olema motiveeritud koormusi tipuaegadel mitte suurendama ja võimalusel neid vähendama. Elektrilevi analüüsib ettepanekut ja võimalusel arvestab sellega konkreetsete hinnakomponentide määramisel.</p>

<p>06.12.2019 tegi Elektrilevi OÜ ettekande võrgutasude visioonist aastani 2030. Seoses tehtud ettekandega toome välja järgmised tähelepanekud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>Ettevõtja märkis, et tema hinnangul oleks Eestis vajalik kasutada ühekordset RAB-i ümberhindlust ning edaspidiselt indekseerimist, kuna mineviku inflatsioon on oluliselt vähendanud reguleeritud ettevõtete varade baasi. Selle perioodi varadelt ei ole ettevõtted teeninud nõutavat tootlikkust. Lisaks ei teeni ettevõtted nõutavat tootlikkust ka käesoleval perioodil ning tulevikus.</u> <p>Konkurentsiamet ei nõustu varade ümberhindlusega, kuna elektrituruseadusest (ELTS) ei tulene õigust reguleeritava põhivara maksumust ümber hinnata. Konkurentsiamet selgitab, et ELTS § 71 lõike 5 kohaselt tuleb võrgutasud kujundada selliselt, et järjepidevalt oleks tagatud muuhulgas põhjendatud tulukus ettevõtja investeeritud kapitalilt. Reguleeritava põhivara maksumuse ümberhindlus (ülehindlus) ei ole aga investeering vara väärtuse ja/või eluea tõstmiseks. Seega, kui reguleeritava põhivara maksumus ümber hinnata, siis on nimetatud maksumuselt arvatav põhjendatud tulukus vastuolus ELTS § 71 lõikes 5 sätestatud tingimusega. Lisaks, vara järjepideval arvestamisel (ELTS § 72 lõige 10) teenib ettevõtte põhivara kulumu kaudu tagasi kõik teostatud investeeringud ning teenib lisaks ka põhjendatud tulukust. Vastava analüüsi, varade järjepideva arvestuse olulisusest, on koostanud TÜ (edaspidi Analüüs).</p>	<p>Teema tõstatamisega on Elektrilevi kutsunud osapooli arutama variante, kuidas lahendada kitsaskoht regulatsioonis (seda kõikide taristuettevõtete vaates), kus meetodikaga võimaldatavate vahendite ja investeeringute tegelike maksumuste vahel on märkimisväärsed erinevused. Investeeringuvõimekuse tagamine loob võimalused võrgu pikaajaliseks jätkusuutlikuks arenguks.</p> <p>Täiendavalt on Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030 seatud eesmärk jaotusvõrgu plaanivälise ehk rikkaliste katkestuste keskmine kogukestuseks minutites tarbimiskoha kohta aastas SAIDI <small>plaanivälise</small> sihtväärtuseks 90 minutit aastaks 2030. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks peab aga ettevõtja oluliselt rohkem investeerima võrgu</p>
---	---

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/4_reguleeritava_vara_vaartuse_arvestus_ja_ms_exceli_funktsiooni_pmt_kasutamine_koostaja_tartu_ulikool.pdf.</p> <p>Ümberhindamise puhul toimub vara väärtuse (ajaloolise soetusmaksumuse) muutmine, kuid kulupõhisuse põhimõtte kohaselt ei pea tarbijad teenuse hinnaga kinni maksuma kulutusi, mida ettevõtja ei ole tegelikkuses teinud (sh ajaloolise soetusmaksumuse muutmisest (suurenemisest) tulenevaid muutuseid kulumis (kapitalikul) ja põhjendatud tulukuses). Kapitalikulu ja põhjendatud tulukuse arvutamine põhivara ümberhinnatud maksumuselt ei ole põhjendatud, kuna see võimaldaks hinnaregulatsioonile alluval ettevõtjal teenida ekstrakasumit st põhjendatud tulukust ületavat kasumit (vt Analüüs lk 44). Hinnaregulatsiooni üheks eesmärgiks on välistada põhjendamatult kõrge kasumi teenimine, mistõttu on oluline kontrollida, et teenuse hind ei kujuneks tarbijatele põhjendamatult kõrgeks. Nimetatud põhimõtet rakendatakse kõikide monopoolse iseloomuga teenuste (elektri- ja gaasi võrguteenus, kaugküte, veeteenus) hinnakujunduses. Sealjuures kontrollitakse, et reguleeritava põhivara arvestus põhineks põhivara ajaloolisel soetusmaksumusel (mitte ümberhinnatud maksumusel). Eeltoodust tulenevalt on amet seisukohal, et tuleb jätkata vara järjepidevat arvestamist (ELTS § 72 lõige 10).</p>	<p>töökindlusesse, kui seda tagab olemasolev regulatsioon.</p>
<p><u>2. Ettevõtja töö välja, et püsitasu osakaalu planeeritakse järk-järgult kasvatada; lisaks, alates 2021. aastast soovitakse rakendada hakata mitmetariifset ning koormust järgivat paketti.</u></p> <p>Konkurentsiamet on seisukohal, et kuivõrd võrgutasud peavad olema kulupõhised, on püsitasude osakaalu järk-järguline ülevaatamine õige suund.</p> <p>Samuti leiame, et ülalnimetatud paketi välja töötamisel peab ettevõtja arvesse võtma, et tipuaja tariifide rakendamisega ei karistataks stabiilselt elektrienergiat tarbivaid kliente. Üheks võimaluseks oleks jätta koormust järgiva paketi valik vabatahtlikuks ning suunata klientide elektrienergia tarbimist kas eelnimetatud paketi või nn tavapakettide tariifide erinevuse kaudu. Seetõttu, võrreldes nn tavapakettide tariifidega, peaksid koormust järgiva paketi tipuvälised tariifid olema väiksemad, et need motiveeriksid klienti elektrienergiat tarbima tipuvälisel ajal. Kokkuvõttes otsustab muidugi klient, kas ta tarbib elektrienergiat tipuvälisel ajal ja maksab selle eest vähem või jätkab elektrienergia tarbimist endisel viisil ning maksab ka selle eest rohkem.</p>	<p>Elektrilevi kavandab koormusi järgiva paketi juurutamist valikpaketina. Üheks paketi kasutamise motivaatoriks saavad olema erinevatel kellaegadel kehtivad erinevad hinnad.</p> <p>Elektrilevi analüüsib ettepanekut ja võimalusel arvestab sellega konkreetsete võrgutasude väljatöötamisel.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>Käesolevaga esitame /.../ esmased kommentaarid Elektrilevi võrgutasude visiooni osas aastani 2030. Kuivõrd tänase seisuga on turuosalistega jagatud vaid avalikul tutvustusüritusel esitletud materjali slaidide kujul ning kirjalikku materjali võrgutasude visioonist plaanitakse jagada alles jaanuarikuu teises pooles, on käesolev tagasiside vastavalt olemasolevale infole proportsionaalselt üldine.</p>	<p>06.12.2019 toimus Elektrilevi võrgutasude visiooni tutvustus, mille järgselt edastati osalistele vastav materjal. Kohapeal oli võimalik kõigil osalistel esitatud seisukohti üksikasjalikult täpsustada. Elektrilevi kavandas visiooni tutvustamise kohapealse esitlusega ja selle saatmise kutsututele. Visiooni tutvustamise ja tagasiside andmise vaheline periood oli ligi üks kuu. Elektrilevi ei ole plaaninud koostada võrgutasu visioonist tekstilist nn raamatu-tüüpi materjali. Kirjalikus vormis oli kavas edastada selgitused ja kommentaarid tagasiside andjatele.</p>
<p>Taustakommentaarina on oluline anda turuosalistele piisavalt aega visiooniga tutvumiseks. Hetkel on konsultatsiooniperiood liialt üürrike ning õnnetuseks kattub selle esimene faas suures osas ka jõulupühade ja aastavahetusega, mis arusaadavalt piirab efektiivset aega veelgi. Hea kaasamise tava järgides palume Elektrilevil arvestada materjaliga tutvumiseks piisavalt aega, et koostöös jõuaksime kõige sobivamate lahendusteni.</p> <p>/.../ tuleks võrgutasude visiooni koostamisel arvestada järgmiste asjaoludega:</p>	
<p>o Elektrilevi poolt koostatud vabade võimsuste kaardirakendust võiks täiendada, andes infot ka väiksema pingetaseme kohta. Platvormi täiendamise eesmärk oleks hajatootmise, eelkõige päikeseelektrijaamade rajamise hõlbustamine.</p>	<p>Vabade võimsuste kaardirakendusel on praegu kuvatud 35 kV ja 110 kV ülepingega alajaamades olevad kasutamata võimsused tootmise ja tarbimise suunal ning kummalgi juhul kahe erineva katkestusajaga (12/16 h ja 120 h). Iga alajaama kohta kuvatakse neli võimsuse väärtust. Ettepanekuid täiendada vabade võimsuste kaarti ka madalama ülepingega alajaamade infoga oleme saanud varemgi. Arvestades asjaolu, et 0,4 kV alampingega</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	<p>alajaamasid on Elektrilevil ligi 23 000 ning vabade võimsuste tuvastamine ja vastava info ajakohasena hoidmine nõuab märkimisväärselt tööjõudu, ei ole lähitulevikus võimalik vabade võimsuste kaardiandmetega madalamale pingetasemele liikuda.</p>
<p>o Elektrilevi visioonis prognoositakse Eesti mõistes olulises mahus demonteerida olemasolevat võrku, mis ei leia Elektrilevi hinnangul piisavat kasutust. /.../ ettepanek on avalikustada need kohad, kus liigvähese tarbimise tõttu on plaanis võrk demonteerida. Ettepaneku eesmärk on hõlbustada päikeseelektrijaamade rajamist võrgu vaates mõistlikku kohta. Kuivõrd võrgu demonteerimisega kaasnevad ka olulised kulud, võiks seejuures kaaluda hajatootmise rajamise mõistlikkus mahus toetamist juhul, kui sellega kaasneb summaarne kulude kokkuhoid.</p>	<p>Elektrilevi peab võrgu vaates tootmiseadmete rajamist otstarbekaks piirkondadesse, kus elektri tarbimine on vähemalt võrreldav olemasoleva ja lisanduva tootmisvõimsusega või ületab seda . Sellisel juhul kompenseerib kohapeal toodetav energia tarbimisnõudluse ja elektrit pole vaja võrgu kaudu üle kanda ega jaotada. Elektrilevi jaotusvõrgus on elektritootjate liitumisel kasutusel kulupõhine liitumistasu, kus liituja katab kõik kulutused, mis on vajalikud tootmisvõimsuse võrguga ühendamiseks, sh kõik vajalikud võrgutugevdused kesk- ja kõrgepingevõrgus. Selline meetodika oma olemuselt soodustab tootmiseadmete paigutamist koormuskeskmete ehk suure tarbimisega piirkondade vahetusse lähedusse, kuna seal ei ole vaja hakata tegema kalleid võrgutugevdusi ja liitumistasu kujuneb suhteliselt soodsamaks kui mujal liitudes.</p> <p>Elektrilevi plaanib demonteerida võrku piirkondades, kus tarbimine puudub. Võrguettevõtja kulude kokkuhoid tuleneb peamiselt demonteeritava võrgu uuendamise kulude ära jäämisest. Kuna reeglina on demonteeritav võrk oma eluea lõpus ja sellest tarbimine puudub, ei ole tõenäoline, et</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	elektritootjate liitumistasud kujuneksid sellistes kohtades soodsaks. Ilma võrgutugevduseta oleks sel juhul võimalik võrguga ühendada ainult väga väikesi tootmisvõimsusi
o Konsultatsiooni senises faasis avaldatud materjalid on tootjaid puudutatud üsna pealiskaudselt.	Nõustume, et elektritootja eraldi käsitlust oli esitatud suhteliselt väiksemas mahus. Võrgutasu kujunemist on otstarbekas vaadelda eelkõige võrguühenduse kasutamise vaates. Võrgu ülalpidamise ja võrgutasude rakendamise vaates ei ole märkimisväärsed erinevusi, millisel eesmärgil võrguühendust vajatakse ja kasutatakse. Samas oleme rõhutanud, et suund on püsitasu osakaalu kasvule ja elektritootjate püsitasud muutuvad sarnaselt koos teiste turuosaliste püsitasude muutustega.
/.../ ootab visiooni kirjalikus versioonis enam ja täpsemat informatsiooni ka tootjaid puudutava kohta. Sealhulgas teeb /.../ esialgse ettepaneku Elektrilevile eraldi paketi tutvustamiseks elektrienergia tootjatele. Jääme ootama võrgutasude visiooni kirjaliku versiooni edastamist turuosalistele, et selle põhjal anda sisukamat tagasisidet ja kommentaare.	

Oleme ühel meelel võrgutasude püsiva iseloomuga tasude osakaalu järkjärgulise suurendamise osas, sest see vähendab võrgu investeringuvajadust ning seega ka võrguteenuse hinna kasvusurvet. Ka annab pikem võrgutasude visioon elektritarbijatele piisava aja toimuvate muutustega kohanemiseks.	Enamik taristuettevõtte kuludest on püsiva iseloomuga ning valdavalt võrgu ülalpidamise kulu ei sõltu ülekantava elektrienergia mahust. Püsitasude osakaalu suurendamisega liigume kulupõhisemate hindade suunas. Kulupõhised tasud motiveerivad klienti enam kaaluma võrguühenduse vajalikkust või selle
--	---

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	<p>otstarbekat läbilaskevõimet. Optimaalsed võrguühendused võimaldavad ka võrku optimeerida ja seeläbi efektiivsemalt võrku hallata ning sellesse investeerida.</p> <p>Võrguteenuse osutamisel on otstarbekas, et võrgu ülalhoidmise kulude katmisse panustavad kõik võrguteenust vajavad turuosalised. Püstitatud rakendamise sarnaselt kõikide võrguühenduste suhtes tagab kasutajate võrdse kohtlemise.</p>
<p>ENMAK 2030-s on elektrivõrgu varustuskindluse parandamise sihteesmärgiks viia varustuskindluse näitaja SAIDIplaaniväline 90 minutini aastaks 2030. On heameel näha, et Elektrilevi OÜ jaotusvõrgu varustuskindluse investeeringuplaanid lähevad kokku selle ja teiste riigi energiapoliitiliste eesmärkidega.</p>	<p>Elektrilevi on kavandanud jõuda olemasoleva investeerimismahu juures 2030. aastaks 85% ulatuses ilmastikukindla võrguni ja rikkekatkkestuse keskmise ajani kliendi kohta (SAIDI rikkeline) 90 min.</p>
<p>Pöörame teie tähelepanu asjaolule, et Majandus- ja Kommunikatsiooniministerium on algatanud elektrituruseaduse muutmise seaduse eelnõu. Eelnõu peamine rõhk on pandud aktiivsete tarbijate ja kodanike energiakogukondade tegevuse, õiguste ja kohustuste täpsemale sätestamisele. Tarbijate järjest aktiivsem roll energiaturul on kasvav trend, millega peavad järjest enam oma plaanide tegemisel arvestama ka elektri jaotusvõrgu ettevõtted. Loodame, et Elektrilevi OÜ on võrgutasude visiooni väljatöötamisel nende arengutega arvestamas ning võtab arvesse elektrienergia väiketootjate, energiakogukondade ning energiasalvestusüksuste eripärasid.</p>	<p>Elektrilevi arvestab õigusaktidega kavandatavate muudatustega vastavas sektoris. Elektrilevi peab otstarbekaks kohelda võrguühenduste kasutajaid võrdsetel alustel. Elektrilevi peab otstarbekaks turuosaliste eripäradega arvestamist ühiskondliku kokkuleppe alusel, mis kajastuvad õigusaktides ja rakenduvad riigis ühetaoliselt.</p>
<p>Saadan kommentaarid ja mõtted võrgutasude visiooni esimesele versioonile.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Võrguteenusest. Ei leidnud visioonist täpsemat definitsiooni võrguteenusele. Mõned väljavõtted visioonist ja teie kodulehelt, mis seda selgitavad: <ol style="list-style-type: none"> 1. Uute võrguteenustena on nimetatud taristute ühishaldust. 2. Klientide suurim ootus on "töökindlam võrguteenus mõistliku hinnaga". 	<p>Üheks visiooni loomise eesmärgiks ongi elektri- võrguteenusest selgema ülevaate loomine. Reguleeritud võrguteenuse olemusele annab raamid elektrituruseadus – võrguettevõtja osutab järgmisi võrguteenuseid: ühendab võrguga tema teeninduspiirkonnas oleva elektripaigaldise;</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>3. Võrguteenust iseloomustatakse kui elektrienergia (GWh) müüki (lk13).</p> <p>4. Võrguteenuse hinnakiri käsitleb teenust kui elektrienergia edastamist + valmisolekut edastamiseks.</p> <p>5. Võrguteenusena võiks käsitleda ka pinge ja sageduse hoidmise teenuseid.</p>	<p>võimaldab kasutada võrguühendust liitumispunktis; edastab elektrit liitumispunktini või alates liitumispunktist; paigaldab arvesti ja tagab võrgus edastatud koguste kindlaksmääramise ning nende kogumise ja töötlemise.</p>
<p>2. Visioonist loen välja, et ELV'i jaoks on ja jäävad turuosalisteks Võrguettevõtja ja Klient (kodu- ja äriklient) ja ei tehta vahet kas see klient on tarbija või tootja. Mõnedel slaididel on küll kasutatud tootja/tarbija mõistet aga saan aru, et hinnastamises vahet teha ei plaanita.</p>	<p>Elektrilevi võrguteenuse klientideks on kõik võrguühendust omavad turuosalised, mh kodu- ja ärikliendid, võrguettevõtjad, elektritootjad, sh mikrotootjad.</p> <p>Elektrilevi kohtleb kõiki võrguühenduste kasutajaid ühetaoliselt olenemata sellest, millisel eesmärgil võrguühendust vajatakse või kasutatakse.</p>
<p>3. Tarbija ja tootja vaheline erinevus tuleneb pigem jaotusvõrguettevõtja kui teenuse osutaja kohustustest; võrguettevõtja on kohustatud võrku üleval pidama hoolimata sellest, kas seal on tootjaid (täpsemalt väiketootjaid ehk kuni 5MW tootjaid) või mitte. Kui need väiketootjad jaotusvõrgus on siis on hea selles mõttes, et jaotusvõrgu ettevõtja kulud ülekantava MWh kohta vähenevad ja kui neid ei ole siis jaotusvõrguettevõtja ostab selle energia põhivõrguettevõtjalt. Ehk kokkuvõtvalt, väiketootjate olemasolu jaotusvõrgus tähendab jaotusvõrguettevõtjale keskmise ülekandekulu vähenemist aga kui neid ka pole siis jaotusvõrguettevõtjal on kohustus "tarbijatele" võrguteenus siiski tagada.</p>	<p>Elektrilevi hooldab võrku ja tagab võrguühenduse valmisoleku samaväärselt kõikidele võrguühenduse kasutajatele elektri võrgust tarbimiseks või võrku andmiseks.</p> <p>Väiketootjate lisandumisega jaotusvõrku võib ülekandeteenuse maksumus väheneda siis, kui toodetud elekter tarbitakse ära lähikonnas. Kui jaotusvõrgu piirkonnaalajaama toitepiirkonnas toodetud elekter edastatakse tarbimise puudumisel põhivõrku, siis see ülekandeteenuse maksumust ei mõjuta. Ülekandeteenuse kulu kajastatakse täiemahuliselt edastamistasu (s/kWh) hinnas.</p> <p>Võrgutasusid vaadatakse Konkurentsiameti poolt vajadusel üle ning vähenenud ülekandeteenuse maksumuse võrra muutub ka Elektrilevi lubatav müügitulu.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	<p>Kuigi väiketootmise lisandumisega võib ülekandeteenuse kulu väheneda, siis samas võrgu operatiivjuhtimine muutub keerulisemaks, releekaitse korraldamine komplitseeritumaks ja automaatikaseadmete haldamine kallimaks. Samuti tuleb senise ühesuunalise energiavooga võrku märkimisväärselt tugevdada. Kõik see toob kaasa täiendavaid kulusid.</p>
<p>4. Kui väiketootjat käsitletakse kui tarbijat ehk talle rakenduvad liitumispunktiga seotud kulud sarnaselt tarbijaga, siis võiks eeldada, et ka Eleringile (kes tarnib jaotusvõrguettevõtjale samuti energiat nagu väiketootja, tõi märksa suuremas mahus) rakenduvad visioonis toodud võrgutasud (Ärikliendi prognoos lk 49). Kui ei rakendu siis palun selgitust miks ei rakendu.</p> <p>5. Tarbija ja Tootja võrgutasu erinevus võiks tuleneda ka võrguteenuse pakkumiseks tehtavate kulude põhiselt, mis ühele on suuremad kui teisele.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Konkurentsiameti andmete järgi on Elektrilevi võrguteenuse hinnastamise kooskõlastamisel kasutatud Elektrilevi poolseid kulukomponente järgmiselt: <ol style="list-style-type: none"> 1. Investeeringud ja lubatud tootlus – 32,6%; 2. Eleringi teenus – 36,6%; 3. Elektrivõrgu kadu – 6,3%; 4. Püsikulud – 24,5%. 2. Tarbimise seisukohalt on kulukomponendid arusaadavad. 	<p>Võrguettevõtjatele võrgutasude rakendamise üldine põhimõte on, et võrguteenust tarbib ja selle eest tasub turuosaline, kes asub elektritarneahelas tagapool. See tähendab, et Elektrilevi ostab Eleringist ülekandeteenust vastavalt Eleringi hinnakirjale ja võrgulepingu tüüptingimustele. Sarnaselt ostavad võrguteenust Elektrilevilt teised jaotusvõrguettevõtjad, kes omavad võrguühendusi Elektrilevi võrguga. Elektritootja ei osuta ülekandeteenust. Elektrilevi ei osta elektrienergiat Eleringilt ega elektritootjatelt.</p>
<p>3. Tootmise seisukohalt pigem mitte ja vähemalt järgmistel põhjustel:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulukomponent 1. Investeeringud ja lubatud tootlus: Tootja ehitab välja endale vajaliku liitumise tootmiseseadmest kuni olemasoleva võrguni ja maksab selle kinni (olemasoleva võrgu amordi+tootluse maksavad kinni tarbijad) ning annab Elektrilevile üle. Elektrilevi võtab selle enda bilanssi ja 	<p>Liitumisel elektrivõrguga maksab turuosaline vastavalt liitumistingimustele liitumistasu. Liitumistasuga kaetakse Elektrilevile kuuluva võrgu (ümber)ehitusega seotud kulud.</p> <p>1. Liitumistasudega soetatud vara ei arvata reguleeritava vara hulka ning sellelt ei arvestata</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>esitab siis võrguteenuse hinna sees Tootjale arved selle sama võrguosa amortisatsiooni + amordilt lubatud tootluse. Palun selgitust miks see kulukomponent peab Tootja võrguteenuse sees sisalduma.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Kulukomponent 2. Eleringi teenus: Palun selgitust miks see kulukomponent peab Tootja võrguteenuses sisalduma. ▪ Kulukomponent 3. Elektrivõrgu kadu: See kulukomponendi osa on mingis osas kindlasti põhjendatud; üldjuhul väiketootja poolt võrku antud elektrienergia tarbitakse ära selle sama alajaamapiirkonna tarbijate poolt ja võiks olla keskmiselt pigem väiksem. <p>Kulukomponent 4. Elektrilevi püsikulud. Selle kulukomponendi osakaalu võiks välja arvutada suhtest Elektrilevi poolt väiketootjate poolt toodetav energia jagatuna Eleringist sisseostetava elektrienergiaga. Samas põhimõtteline küsimus, kas juhul kui väiketootjad ei tooda siis püsikulude suurus ja osakaal langeb või mitte. Kui langeb siis selle osa peaksid Tootjad kinni maksma ja kui ei lange siis ei peaks seda kulukomponenti ka tootjatel hinnas kajastuma. Palun teiepoolset seisukohta</p>	<p>amortisatsiooni ega lubatud tootlust, samas asub võrguettevõtja antud vara kohe hooldama ja käitama. Antud põhimõtte on rakendatud ühetaoliselt kõikide turuosaliste liitumistasude suhtes (sh tarbijad ja tootjad)</p> <p>2. Ülekandeteenuse kulukomponent sisaldub jaotusvõrguettevõtja edastamistasus. Nimetatud tasu rakendatakse vaid võrgust tarbitud elektrienergia koguste alusel. Kui elektritootja toodab elektrit ja annab seda elektrivõrku, siis edastamistasu võrku antud kogusele ei rakendata.</p> <p>3. Võrgukao komponent sisaldub edastamistasus.</p> <p>4. Üldine põhimõtte on, et püsikulud kajastatakse võrgutasu püsikomponentides ja ideaalvariandi korral võiks see toimuda täies mahus. Püsikulud enamjaolt ei sõltu võrgus ülekantava elektri kogusest vaid sellest, kui palju ja millise võimsusega võrguühendusi võrgus on. Püsikulude jagamise aluseks on võrguühenduste arv ja võrguühenduste kokkulepitud läbilaskevõime.</p>
<p>Ristsubsideerimise vastu lahenduse otsimine käib (visioon lk 31/32) ning prognoos pakub ainuüksi PV-tootjate kasvu lähima 10 aasta jooksul 9 korda (lk 11); piisavad trendid mõlemad, et tarbija ja tootja põhised kulud/tulud juba täna selgemaks saada (kulupõhisest teenusest räägib ka visioon lk 25). Loogiliselt võiks olla, et see kes tarbib see ka maksab tarbitava asja/teenuse eest.</p>	<p>Elektrilevi on seisukohal, et tasu võrguteenuse eest on põhjendatud rakendada kõigile võrguühendust kasutavatele turuosalistele, pidades silmas ka seda, et järjest rohkem võrguühendusi kasutatakse mitte üksnes elektrienergia tarbimiseks, vaid ka võrku andmiseks.</p>
<p>Kui arutada, et tootja tarbib samuti pakutavat võrguteenust siis tekib küsimus kas ühte teenust ei maksta kinni kaks korda: näiteks tootja toodab 1MWh ja maksab selle pealt võrguteenuse tasu (valmisoleku tasu), võrguettevõtja tarnib selle 1MWh tarbijale ja see tarbija maksab samuti selle 1MWh elektrienergia pealt võrguteenuse tasu (valmisoleku tasu + lisaks ka edastamise tasu). Kui tarbija ja tootja hinnastatakse</p>	<p>Võrguteenuse eest tasuvad kõik võrguühendust vajavad turuosalised. Võrguteenus on muuhulgas võrguühenduse võimaldamine liitumispunkti vastavalt kokkulepitud läbilaskevõimele, edastatud</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>võrguteenuse kohapealt samasuguselt siis jääb mulje, et üks ja sama teenus makstakse kinni nii tootja kui ka tarbija poolt. Kui see ei ole nii siis palun teiepoolset selgitust.</p>	<p>koguste mõõtmine , mõõteandmete haldus ja edastamine. Antud kulukomponendid kajastuvad võrgutasude püsikomponentides.</p> <p>Tasude arvutamisel on aluseks võrgu kogukulud, mis jagatakse võrguühenduse kasutajate vahel.</p> <p>Toome siinkohal kujutletava kirjeldava näite :</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ võrk, mille ülalpidamise ja haldamise püsikulud kokku on 200 ühikut (ü). ○ Võrgus asub 10 koduklienti (läbilaskevõime a' 25 A), 5 äriklienti (a' 100 A), 2 mikrotootjat (a' 25 A), 2 elektritootjat (a'100 A) – summaarselt 1000 A. ○ 200 ü kogukulu katmiseks tasub võrgutasu iga koduklient ja mikrotootja 5 ü, äriklient ja elektritootja 20 ü. ○ Kui võrgu kulude katmises ei osale kõik võrgus olevad võrguteenuse kasutajad (nt mikrotootja ja elektritootja), siis nende kulud jaotatakse teiste võrguteenuse kasutajate vahel, s.t. summaarsele võrguvõimsusele 800 A – võrgu ülalpidamise kulud on samad (200 ü) – sellisel juhul tasub iga koduklient 6,3 ü ja äriklient 25 ü <p>Ühetaolise võrgutasu rakendamisega tarbijatele ja elektritootjatele teenuse eest mitmekordse tasu rakendamist ei toimu.</p>
<p>Sellest tulenevalt veel üks arutuskäik; kui vaadata elektrienergia edastamise seisukohalt siis mille poolest erineb väiketootja Eleringist? Mõlemad on Elektrilevi võrguga ühendatud liitumispunktide kaudu. Mõlemad tarnivad Elektrilevile elektrienergiat.</p>	<p>Võrgutasude rakendamise üldine põhimõte on, et võrguteenuse eest tasub turuosaline, kes võrguühendust vajab ja kasutab. Elektrilevi võrk on</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>Väiketootja puhul rakendab Elektrilevi toodetud elektrienergiale tasu (Väiketootja maksab Elektrilevile) aga Eleringilt toodetud energiat saades maksab ise elektrienergia tarnijale tasu (Elektrilevi maksab Suurtootjale). Sellist erisust võiks teoreetiliselt käsitleda ka kui ebavõrdset kohtlemist ja diskrimineerimist tarnitava elektrienergia koguse põhjal. Võib olla on selline arutluskäik ekslik, avalikke andmeid võrguteenuse hinna kujunemise kohta on vähe ja mitmed seisukohad on tekkinud kättesaadavate materjalide põhjal (mis ei pruugi peegeldada kogu tõde), aga loodan, et te saate anda piisavad selgitused hinnastamise põhimõtete kohta kui ka hinna kujunemise kohta erinevate kliendigruppide lõikes.</p>	<p>ühendatud ülekandevõrguga, et tarbida ülekandeteenust (põhivõrguettevõtja ei tarbi jaotusvõrguettevõtja pakutavat jaotusteenust). Elektrilevi ei osta põhivõrguettevõtjalt elektrienergiat. Elektritootja ei osuta ülekandeteenust, vaid toodab elektrienergiat.</p>
<p>Igal juhul on hea, et selline avalik arutelu on Elektrilevi poolt ellu kutsutud ja ebaselgetele asjaoludele selgust/lahendust otsitakse, selleks soovin Teile kõigile rahulikku meelt, tasakaalukust ja erapooletut suhtumist!</p>	

<p>Teeksin seoses võrgutasude visiooni aruteluga ettepaneku vaadata üle reserveeritud ühenduste ja üheaegse kasutusvõimuse maksustamise küsimused. Nagu 2017. aastal võrgutasude muutmise järel kokkulepitud sai, oli mitme liitumispunkti üheaegse kasutusvõimuse koefitsient ajutine meede müügitulu hoidmiseks juba tariifis kavandatud tasemel.</p> <p>Praegu tunduks õige aeg need põhimõtted üle vaadata. Vajadusel võime selleks ka eraldi kohtumise kokku leppida.</p>	<p>Elektrilevi peab mõistlikuks tasude ühetaolist rakendamist kõigile võrguühendustele, olenemata võrguühenduse kasutamise eesmärgist. Üheaegse kasutusvõimsuse tasus on koefitsiendiga arvutusvalem alates 01.01.2019 asendatud eraldi tasukomponendiga ehk tarbimiskoha kasutusvõimsuse tasuga.</p>
--	---

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
---	-----------------------------------

Avaliku konsultatsiooni 2. vooru tagasiside

20. jaanuar kuni 2. märts 2020.a.

12. märts 2020.a.

<p>Kohtumine Elektrilevis</p> <p>1.Arutati üheaegse kasutusvõimsuse tasu esitamise põhimõtteid.</p> <p>1.1. Tõstatati olukord, kus üheaegne liitumispunktide kasutamine (koormamine) tulenevalt kokkulepitud tarbimistingimusest on piiratud – tarbimiskoha summaarne läbilaskevõime on väiksem, kui üksikute liitumispunktide läbilaskevõimete summa.</p> <p>Tehti ettepanek, et vastava piirangu korral kajastuks selline olukord ka võrgutasude esitamisel: a) läbilaskevõime tasus; või b) tarbimiskoha kasutusvõimsuse tasus</p> <p>2.Toimus mõttevahetus võrgutasu üksikute komponentide osas ja Eleringi võrgutasu struktuuri osas.</p>	<p>Elektrilevi tutvustas hinnastruktuuri loomise põhimõtteid.</p> <p>1. Elektrilevi selgitas, et alates 01.01.2019 on kõikidel mitme liitumispunktiga tarbimiskoha klientidel võimalik valida kasutusvõimsuse eest tasumisel kahe variandi vahel: lähtudes iga liitumispunkti kasutusvõimsusest eraldi või lähtudes liitumispunktide üheaegsest summaarsest kasutusvõimsusest (tarbimiskoha kasutusvõimsus). Vaikimisi rakendatakse liitumispunkti põhise kasutusvõimsust, valiku teeb klient.</p> <p>1.1. Kehtivates hinnastamise põhimõtetes (keskpingel) sisaldavad kuutasu ja võrguühenduse läbilaskevõime tasu teatava osa võrguühenduse ülalhoidmisega seotud kuludest. Teine osa kuludest kaetakse kasutusvõimsuse tasu ja edastamistasu komponendiga.</p> <p>Kuna läbilaskevõime põhine komponent katab ainult osa kulusid, siis tarbimiskoha kasutusvõimsuse tasu rakendamise (mis põhineb tegelikul maksimaalsel</p>
--	--

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	tunnitarbimisel) maksab nn piirava tarbimistingimusega klient madalamat võrgutasu võrreldes olukorraga, kui klient (tarbimistingimustest tulenevalt) saab kasutada kõiki ühendusi ja koormata neid täies ulatuses eraldiseisvalt. Elektrilevi analüüsib täiendavalt esitatud ettepanekute variante.

<p>20.01.2020 saatis Elektrilevi OÜ vastused ettevõtja võrgutasude visiooni aastani 2030 osas laekunud küsimustele ja seisukohtadele. Samuti märgiti, et täiendavaid kommentaare ja tekkinud mõtteid võib edastada võrguettevõtjale hiljemalt 04.02.2020 aadressile tonu.roosve@elektrilevi.ee. Tulenevalt eeltoodust saadab Konkurentsiamet täiendava kirja seoses ettevõtja poolt välja tooduga reguleeritava põhivara maksumuse ümberhindluse osas. Nimelt ettevõtja märkis, et „<i>teema tõstatamisega on Elektrilevi kutsunud osapooli arutama variante, kuidas lahendada kitsaskoht regulatsioonis (seda kõikide taristuettevõtete vaates), kus meetodikaga võimaldatavate vahendite ja investeeringute tegelike maksumuste vahel on märkimisväärsed erinevused. Täiendavalt on Eesti riiklik energia- ja kliimakava aastani 2030 seatud eesmärk jaotusvõrgu plaanivälise ehk rikkeline katkestuste keskmine kogukestuseks minutites tarbimiskoha kohta aastas SAIDI^{plaaniväliline} sihtväärtuseks 90 minutit aastaks 2030. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks peab aga ettevõtja oluliselt rohkem investeerima võrgu töökindlusesse, kui seda tagab olemasolev regulatsioon.</i>“</p> <p>Konkurentsiamet on seisukohal, et olemasolev regulatsioon tagab Elektrilevi OÜ-le vahendid kõikide vajalike investeeringute teostamiseks. 06.12.2019 võrgutasude visiooni tutvustamisel tõi ettevõtja välja, et kliendi kohta 90 minuti rikkekätkestuseaja saavutamiseks tuleb investeerida võrgu töökindlusesse 48 mln € aastas. Konkurentsiameti 01.10.2018 võrgutasude kooskõlastamise otsusest nr 7-3/2018-117 selgub, et võrguettevõtjale on investeeringute teostamiseks tagatud juba täna vajalik rahavoog põhivara kulumi ja teostatud investeeringutelt arvatud põhjendatud tulukuse kaudu (kokku summas ca 68 mln €). Samuti märgime, et Elektrilevi OÜ-l ei ole kohustust kõiki investeeringuid rahastada omavahendite arvelt. Ettevõtja võib kaasata ka laenuraha. Seega, eelnevat arvesse võttes on Konkurentsiamet seisukohal, et olemasolev regulatsioon tagab Elektrilevi OÜ-le vahendid kõikide vajalike investeeringute teostamiseks ning ei vaja seetõttu muutmist.</p>	<p>Regulatsioonist tulenevalt peab võrgutasude suurus võimaldama võrguettevõtjal täita tegevusloast tulenevaid kohustusi (sh arenduskohustus) ning tagama põhjendatud tulukuse ettevõttele. Praegune olukord tähendab, et vajalikke investeeringuid ei ole võimalik katta üksnes põhivara kulumist ning tuleb kaasata vahendeid ka põhjendatud tulukuse arvelt. See aga omakorda tähendab, et ettevõttele ei ole regulatsiooniga määratud põhjendatud tulukus tagatud.</p>
--	--

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus

<p>/.../ hinnangul jätab kahjuks Elektrilevi sisuline kaasamine soovida järgmistel põhjustel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Huvilistega jagati pärast visiooni avalikustamise üritust 6. detsembril 2019 esitlusmaterjali, mille põhjal oli võimalik oma seisukohti kujundada. Elektrilevi ei saa eeldada, et kõigil huvilistel oli võimalik avalikustamise üritusest osa võtta ning kohapeal suuliselt ettepanekute üle arutleda, mistõttu on oluline jagatava materjali sisu ja täpsus, et selle põhjal oleks võimalik hiljem struktureeritud tagasiside koostada. Märksõnade tasandil slaidiseanss ei ole selleks piisav. 2. Elektrilevi poolt 20. jaanuaril turuosaliste kommentaaridele edastatud tagasisidest jääb mulje, et Elektrilevi ei soovi avada avalikku ja sisulist diskussiooni Eestile sobivaima võrgutasude struktuuri ja visiooni teemal, vaid on asunud valitud seisukohti veendunult kaitsma. 3. /.../ ei nõustu Elektrilevi poolt väljendatud seisukohaga, et võrgutasu kujunemisel ei peaks olulisel määral arvestama elektritootja eraldi käsitlemist. Olukorras, kus elektritootmine muutub mitmekesisemaks, hajusamaks, levinumaks ning muu hulgas kliimapoliitiliselt oluliseks taastuvenenergia lahenduste soodustamise näol, ei ole /.../ põhjendatud tootjasuunalise võrgutasu käsitlemine visioonis vaid minimaalses mahus ning ilmtingimata tarbimise suunaga võrreldes ühetaoliselt. <p>/.../ on veendunult seisukohal, et parima lahenduse väljatöötamiseks on oluline kaasata turuosalised sisulisse debatti eesmärgiga leida tõhusaim, võimalusel konsensuslik lahendus. /.../ seda käesolevas protsessis ei toimunud. Jääme siiski ootama positiivset lahendust ning tõhusamat kaasamist tulevikus!</p>	<p>Võrgutasude visiooni avaliku konsultatsiooni eesmärk ongi kaasata erinevaid huvipooli, avaldamaks omi esikohti võrgutasude rakendamise põhimõtete suhtes.</p> <p>Jätkusuutliku võrgu arendamisel, sh selle rahastamisel tuleb arvestada kõikide muutusega sektoris. Nagu oma arvamuses märgite, hakkab olulist rolli kandma elektritootmise mitmekesisus ja hajusus. Kaob traditsiooniline piir elektri tarbija ja elektri tootja vahel. Paljud uued võrguga ühendatavad elektripaigaldised on samaaegselt nii tarbimiskohad, kui ka kohad, kus toimub elektri võrku andmine (elektri tootmine). Samuti lisatakse elektritootmisseadmeid paljudesse senistesse tarbimiskohtadesse – võrguühendust kasutatakse sellisel juhul erinevatel aegadel erinevatel eesmärkidel.</p> <p>Elektrilevi ettepanekul toimus täiendav kohtumine. Kohtumisel esitati ettepanek, et võrgutasu visioonis tuleks luua eraldi peatükk elektritootjatele, milles elektritootjatele rakendatavate tasude osa oleks eraldi ja põhjalikumalt välja toodud – Elektrilevi arvestab ettepanekuga. Elektrilevi tutvustas kohtumisel võrgutasude kujundamise põhimõtteid.</p>
---	---

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	<p>Lisaks esitati kohtumisel ettepanek automatiseeritud kaardirakenduse loomiseks, mis tooks välja alajaamade vabad võimsused allpool kui senine 35 kV ja 110 kV ülempingega alajaamade tasand. Elektrilevi on varasemalt esitanud seisukoha: Ettepanekuid täiendada vabade võimsuste kaarti ka madalama ülempingega alajaamade infoga oleme saanud varemgi. Arvestades asjaolu, et 0,4 kV alampingega alajaamasid on Elektrilevil ligi 23 000 ning vabade võimsuste tuvastamine ja vastava info ajakohasena hoidmine nõuab märkimisväärselt tööjõudu, ei ole lähitulevikus võimalik vabade võimsuste kaardiandmetega madalamale pingetasemele liikuda.</p>

<p>Teen järgmised ettepanekud, mis aitaksid diskussioonile loodetavasti kaasa:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Täpsustame ära terminoloogia. Praegu kasutatakse termineid meelevaldselt ja ei saa täpselt aru millest räägitakse või mida silmas peetakse. Näiteks: <ol style="list-style-type: none"> 1. Turuosaline: tarbija, tootja, võrguettevõtja, ettevõtja, klient, 2. Tarbija; kas siin mõeldakse elektrienergia tarbijat või mõeldakse sellega Elektrilevi klienti olgu see siis tarbija või tootja. 3. Konkurentsiamet räägib ainult "tarbija" seisukohalt. Selguse huvides on vaja Konkurentsiametilt saada selgitust, keda nemad "tarbija" all silmas peavad. Kuna tegemist on turu regulaatoriga siis on äärmiselt oluline, et kõik teised turuosalisel saaksid täpselt aru, millest regulaator räägib. 	<p>Võrguettevõtja osutab õigusakti kohaselt võrguteenuseid tarbijale, tootjale, liinivaldajale või teisele võrguettevõtjale. Kõigi nende puhul on tegemist võrguteenuse kasutajatega. Kõik võrguühenduse kasutajad on Elektrilevi kliendid (võrgulepingu tüüptingimustes mõistes Ostjad)</p> <p>Elektrilevi võrguteenuse klientideks on kõik võrguühendust omavad turuosalisel, mh kodu- ja ärikliendid, võrguettevõtjad, elektritootjad, sh mikrotootjad.</p>
--	--

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>2. Tariifide kujunemise põhimõtteid ja kulukomponentide jagamise valemid avalikustatakse konsultatsioonis osalevatele partneritele, siis oleks konsultatsioonist osavõtjatel võimalik protsessi ka sisuliselt panustada. Näiteks selgitatakse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Milles seisneb turuosaliste võrdne kohtlemine võttes aluseks teie arvutusnäidet lk 13...14 (kui tootmise ja tarbimise amprid aritmeeliselt kokku liidetakse). 2. Selle näite varal tundub, et 2018 aasta võrgutariifi alanemine ca 8% ei tulnud mitte tariifi alanemisest vaid kulude jagamisest tarbijatelt tootjatele. 3. Samas Elektrilevi uuringud selgitavad üheselt kuidas võrgu läbilaskevõime kujuneb (vt ka Elektrilevi_hajavarustuskindluse_piirkondade_vorguinvesteeringute_eesmärgid_realiseerimise_meetodid_ja_nende_valikukriteeriumid.pdf). 	<p>Võrgutasude arvutamine toimub Konkurentsiameti koostatud ja avaldatud „Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtse meetodika“ (https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/3_2016_06_29_elektrienergia_vorgutasude_arvutamise_uhtne_meetodika_2016_07_01_kuni_2018_05_01.pdf) alusel. Selle alusel leitakse müügitulu, mida ettevõttel võrguteenuse osutamiseks on lubatud teenida.</p> <p>Ettevõtte lubatav müügitulu jagatakse võrguteenuse müügikogusega. Müügikogusena arvestatakse mh edastamisteenuse mahtu kWh-des, võrguühenduste arvu (tk), võrguühenduste lepingulist läbilaskevõimet (amprites või kilovattides). Läbilaskevõime müügimahtu arvatakse kõik võrguühendused, olenemata, millises suunas konkreetselt elektrit edastatakse.</p> <p>Alates 2019. a. algusest langes lubatud müügitulu ja seeläbi võrguteenuse keskmine hind 8% võrra. Hinna muutus võrgutasu gruppide ja võrguteenuse kasutajate lõikes oli erinev.</p>
<p>3. Konsultatsiooni käigus lisatakse praktilised arvutusnäited tariifide aluseks olevatele kuludele/tuludele erinevate turuosaliste puhul (Konkurentsiamet sedastab muuhulgas "Hinnaregulatsiooni üheks eesmärgiks on välistada põhjendamatult kõrge kasumi teenimine"). Näiteks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. leitakse tulud kulud võrguettevõtjal kui tarbijale tarnitakse elektrienergia Eleringi kaudu. 2. leitakse tulud kulud võrguettevõtjal kui tarbijale tarnitakse elektrienergia Tootja käest otse. 	<p>Elektrituruseaduse kohaselt ei või võrguettevõtja teeninduspiirkonna võrgutasud sõltuda turuosalise geograafilisest asukohast. Võrgutasud arvutatakse lähtuvalt lubatud müügitulust (ehk põhjendatud kuludest) ja müüdavate võrguteenuste mahtudest lähtuvalt. Sellist meetodikat kasutusel ei ole, mis arvestaks erinevatel aegadel toimuvate energiavoogude liikumisega.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>3. Võib teha ka suhteliste ühikutena kui numbrilised kulud/tulud on ärisaladus ja 2018 aasta andmete põhjal, mis on Konkurentsiametiga kooskõlastatud ja ilmselt andmed ka kiiresti kasutatavad</p>	
<p>4. Kuna Konkurentsiamet on mitu korda rõhutanud, et võrgutasud oleks kujundatud selliselt, et tagatud oleks Võrguettevõtja põhjendatud tulukus investeeritud kapitalilt ning võrgutasud peavad olema kulupõhised, siis võiks välja tuua põhimõtted kuidas jaotuvad võrguettevõtja kulud erinevate turuosaliste vahel. Näiteks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Millised komponendid võetakse arvesse tarbija erinevatel gruppidel. 2. Millised komponendid võetakse arvesse tootja erinevatel gruppidel. 3. Millised komponendid võetakse arvesse teiste võrguettevõtjate puhul. 4. Siin võiks tuua juurde ka mõne näite teiste võrguettevõtjate kogemusest. 	<p>Võrgutasude kujundamisel võetakse aluseks võrguühenduse asukoht võrgus (keskpinge, madalpinge üle 63 A, madalpinge kuni 63 A) ja nende võrguühendustega seotud keskmisi kulusid. Tasude kulupõhisus tagatakse Konkurentsiameti poolt kehtestatud meetodikaga. Elektrilevi võrgutasudes on üksikute komponentide arvutamisel aluseks kulugrupid, järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kuutasu hind sisaldab valdavalt kommerts-mõõtetehnika püsikulusid ja mõõtetehnika kulumit; • Läbilaskevõime põhine tasu sisaldab osa liinide ja teiste võrgurajatistega seotud kulust ja kulumist; • Kasutusvõimsuse tasu sisaldab samuti osa liinide ja teiste võrgurajatistega seotud kuludest. <p>Ettevõtte ülejäänud püsikulud, muutuvkulud ja põhjendatud tulukus kajastuvad valdavalt edastustasu hinnas. Keskpingel ja madalpingel üle 63 A kaetakse kuutasu ja läbilaskevõime tasuga keskmiselt 20% nende gruppide põhjustatud võrgu ülalpidamiskuludest.</p>
<p>5. Kirjutate, et "Elektrilevi võrguteenuse klientideks on kõik võrguühendust omavad turuosalised, mh kodu- ja äriklendid, võrguettevõtjad, elektritootjad, sh mikrotootjad. Elektrilevi kohtleb kõiki võrguühenduste kasutajaid ühetaoliselt olenemata sellest, millisel eesmärgil võrguühendust vajatakse või kasutatakse."</p>	<p>Elektrilevi võrguga ühendatud võrguettevõtjatele (selliseid jaotusvõrguettevõtjaid on ligi 30) kehtivad võrgutasud samadel alustel teiste võrguühenduste kasutajatega.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>1. Samas ei saa täpsemalt aru, kuidas toimib võrdne kohtlemine kui tarbijatele/tootjatele võrgutasud kehtivad ja teistele võrguettevõtjatele need ei kehti (lk 12). Kindlasti vajaks täpsemat teiepoolset seisukohta, mida "võrdsus" võrguteenuse osutamise mõttes tähendab.</p>	
<p>6. Võib olla peaks rääkima ka liitumiste tehnilistest nõuetest, kuna te ise viitate asjaolule, et tootjate liitumisega muutub elektrivõrgu haldamine järjest keerulisemaks ja kulukamaks (lk 11). Tootjate liitumisi peaks käsitlema teisest vaatenurgast ehk tootjad, liitudes elektrivõrguga (täites võrguettevõtja nõuded), peavad toetama võrguteenuse stabiilsuse ja töökindluse protsessi. Selleks on vaja mõelda, kuidas ja millistel tingimustel nad seda teha saavad ja liikuda järgmisesse faasi ehk olukorda, kus elektrienergia tootja ei oleks elektrivõrgule "pinnuks silmas". Võtan julguse kokku ja ütlen, et täna selline hoiak ELV'i poolt valdavalt esineb (väheste eranditega, millest tunnen ainult heameelt).</p>	<p>Mõistame, et elektritootjad on olulised elektrisüsteemi osapooled, keda ühendatakse Elektrilevi võrku igapäevaselt. Selleks, et lisanduva elektritootmine taustal oleks tagatud võrguteenuse stabiilsus ja töökindlus, on kehtestatud regulatsioon ja vastavad detailsemad tingimused, millele tootjad peavad vastama. Oleme teadlikud, et Elektrilevi tehnilised lahendused ei võimalda praegu kasutada elektritootjate elektrivõrgu talitluse juhtimise võimalusi. Kuna tegemist on keeruka teemaga, oleme käesoleval aastal Tallinna Tehnikaülikoolilt tellimas hajaelektritootjate pingajuhtimisteenuseid käsitlevat uuringut.</p>
<p>7. Natuke partnerlusest. Ka Elektrilevi peab seda oluliseks. Kui partneritel tekib küsimus või küsimused siis võiks vähemalt püüda neile sisuliselt vastata. Küsitakse pigem sellepärast, et ei saada aru miks teine pool nii talitab nagu ta parajasti talitab. Formaalne vastamine või siis ka küsimusest mööda vastamine (kas kogemata või meelega ei omagi siinjuures tähtsust) ei kinnita ega suurenda partnerite vahelist suhet vaid pigem peegeldab suhtumist.</p> <p>Usun, et kõigi turuosaliste jaoks on vajalik kui konsultatsiooni käigus luuakse üheselt arusaadav ja kulupõhine tariifisüsteem, mis võimaldab tõsta võrguteenuse kvaliteeti ja samal ajal loob keskkonna erinevate võrguteenuste arenguks energiaturul. Elektrilevil on võimalus muuta konsultatsioon partneritele sisuliseks ja olla hoolivam; lubadused on ju antud!</p>	<p>Elektrilevi hindab argumenteeritud arvamusi ning on alati valmis aruteludes osalema ja vastavalt selgitusi jagama. Elektrilevi töötajad on nõuandjaks nii partneritele kui klientidele.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p>Elektrilevi (ELV) on esitanud enda visiooni peamiselt Eestis praegu kehtiva seadusandluse alusel. Samas nagu me teame, siis juba käesoleval aastal lisandub regulatsiooni mitmeid olulisi aspekte, mida /.../ peaks ELV visioon kindlasti arvesse võtma. Praegune visioonipaber meie hinnangul paraku seda ei tee. Seetõttu jääb ka arusaamatuks kuidas ELV positsioneerib ennast täna sisuliselt juba teadaolevate eesseisvate muutuste vastu. See omakorda tekitab turuosalistes ebakindlust pikema perspektiivi osas, mida ELV visioon peaks tegelikult adresseerima.</p> <p>Kui ELV leiab, et ta ei saa visioonis arvesse võtta aspekte, mida ei ole siseriikliku regulatsiooni veel üle võetud, siis võiksite kaaluda ELV võrgutasu visiooni avalikustamise edasi lükkamist 2021. a. 1. kvartalis, kui Eesti elektrituru regulatsiooni on üle võetud EL elektrituru (sh. võrgutegevust) reguleerivad EL-i õiguse sätted.</p>	<p>Võrgutasu visioonis on mõistlik lähtuda juba teadaolevatest muutustest või mõjuritest. Kui selguvad siseriikliku regulatsiooni uued aspektid, siis on võimalik vastavalt ka visiooni kaasajastada.</p> <p>Elektrilevi ei toeta visiooni avalikustamise edasilükkamist. Elektrilevi ajakohastab visiooni pärast siseriikliku regulatsiooni muudatuste selgumist.</p>
<p>Konkreetselt sooviksite juhtida teie tähelepanu järgmistele asjaoludele, mis on ELV visioonis jäänud sisuliselt kajastamata:</p> <p>1) ELV ei näe võrgutasu visioonis ette majanduslikult jätkusuutlikult elektri salvestamist võimaldava regulatsiooni loomist, mis on vastuolus Elektrituru määruse Artikliga 3: „<i>Principles regarding the operation of electricity markets.</i> <i>Member States, regulatory authorities, transmission system operators, distribution system operators, market operators and delegated operators shall ensure that electricity markets are operated in accordance with the following principles:</i> <i>/.../ (g) market rules shall deliver appropriate investment incentives for generation, in particular for long-term investments in a decarbonised and sustainable electricity system, energy storage, energy efficiency and demand response to meet market needs, and shall facilitate fair competition thus ensuring security of supply;</i> <i>/.../ (j) safe and sustainable generation, energy storage and demand response shall participate on equal footing in the market, under the requirements provided for in the Union law;</i></p> <p>ning Elektrituru direktiivi Artikkel 31 p 8-ga:</p>	<p>Elektrilevi peab salvestusseadmetega võrguühendusi samaväärseteks muude võrguühendustega, millele rakenduksid võrgutasud vastavalt nende rakendamise tingimustele.</p> <p>Võrgutasude kulupõhisema hinnastamise poole liikumine, kus ettevõtja püsikulud kaetakse võrgu kasutajate poolt makstavate püsitasudega, on kooskõlas turuosaliste võrdsetel alustel võrgu kasutamisega.</p> <p>Järgnevas võrgutasude muutmise etapis kavandame püsitasude juurutamist nendele kliendigruppidele, kellele praegu veel kuutasu ei rakendata – nendeks on madalpingel kuni 63 A osa pakettide kasutajad.</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
<p><i>„The procurement of the products and services referred to in paragraph 6 shall ensure the effective participation of all qualified market participants including market participants offering energy from renewable sources, market participants engaged in demand response, operators of energy storage facilities and market participants engaged in aggregation, in particular by requiring regulatory authorities and distribution system operators in close cooperation with all market participants, as well as transmission system operators, to establish the technical requirements for participation in those markets on the basis of the technical characteristics of those markets and the capabilities of all market participants.“</i></p>	<p>Püsitasu osakaalu suurendamine võimaldab vähendada kWh-l põhineva muutuvtasu osakaalu.</p>
<p>2) ELV võrgutasu visioon ei hõlma energiaühistuid, millele kehtestatavate võrgutasude miinimumnõuded on esitatud elektrituru direktiivi Artiklis 16, eriti p 1(d) ja 1(e): <i>„(d) subject to fair compensation as assessed by the regulatory authority, relevant distribution system operators cooperate with citizen energy communities to facilitate electricity transfers within citizen energy communities;</i> <i>(e) citizen energy communities are subject to non-discriminatory, fair, proportionate and transparent procedures and charges, including with respect to registration and licensing, and to transparent, non-discriminatory and cost-reflective network charges in accordance with Article 18 of Regulation (EU) 2019/..., ensuring that they contribute in an adequate and balanced way to the overall cost sharing of the system.“</i></p>	<p>Elektrilevi peab energiaühistuid samaväärseteks võrguühenduse kasutajateks teiste võrguteenust vajavate turuosalistega, kellele rakendusid võrgutasud vastavalt nende rakendamise tingimustele.</p> <p>Energiaühistute regulatsioon peaks eelkõige hõlmama ühistu elektripaigaldisega/võrguga seonduvaid kohustusi ja vastutust. Samuti tuleb sätestada tingimused olukordadeks, kui ühistu üksikliige soovib ühistust välja astuda või ühistu lõpetab tegevuse elektri edastajana.</p>
<p>3) „Paindlikkusteenuste“ kasutamisel võrguinvesteeringute asendamiseks ootab Elektrilevi arusaamatu „paindlikkusteenuste turu“ tekkimist ning ei kavanda omapoolset hinnakujundust ning tegevusi, mida näeb ette uus EL Elektrituru määruse Artikkel 18 p 2 (<i>„Tariff methodologies shall reflect the fixed costs of transmission system operators and distribution system operators and shall provide appropriate incentives to transmission system operators and distribution system operators over both the short and long run, in order to increase efficiencies, including energy efficiency, to foster market integration and security of supply, to support efficient investments, to support related research activities, and to facilitate innovation in interest of consumers in areas such as digitalisation, flexibility services and interconnection.“</i>) ning Elektrituru direktiivi Artikkel 32 p. 1.</p>	<p>Praegu on määratlemata, kas paindlikkusteenus on osa reguleeritud võrguteenuse ärist või saab olema tegemist turul oleva teenusega. Elektrilevi pooldab, et tegemist saaks olema turupõhise teenusega, mida toetab ka Puhta Energia direktiiv.</p> <p>Elektrilevi jälgib pidevalt paindlikkusteenuste arengut ning osaleb aktiivselt ka vastavates koostööprojektides. Eestis praegu aktiivne paindlikkusteenuste turg puudub. Elektrilevi peab</p>

Esitaja / millal Ettepanek / küsimus / seisukoht	ELV vastus / seisukoht / selgitus
	mõistlikuks võrgutasud kontekstis seda uuesti käsitleda mõne aasta möödudes.
<p>4) ELV võrgutasude visioon ei arvesta Elektrituru määruse Artikkel 18 p 1 sätestatud nõuet tagada elektri tootmise koordineeritud hinnakujundus jaotusvõrgus ning põhivõrgus: „<i>.../ the method used to determine the network charges shall neutrally support overall system efficiency over the long run through price signals to customers and producers and in particular be applied in a way which does not discriminate positively or negatively between production connected at the distribution level and production connected at the transmission level.</i>“ Jaotusvõrguettevõtja visioonist ei ole võimalik aru saada, kuidas jaotusvõrgu võrguteenus tagab jaotusvõrguettevõtja võrguga ühendatud elektri tootja poolt toodetud elektri, põhivõrguettevõtja võrku ühendatud elektri tootja toodetud elektri ning Eesti kontekstis ka väljaspool Eestit asuva elektri tootja poolt toodetud elektri võrdse kohtlemise.</p>	Kasutusele võetavad ühtsed põhimõtted peavad tulenema üleriigilisest regulatsioonist (õigusaktid või võrgutasude arvutamise ühtne meetoodika).